

Effectiveness of Education Expansion School of Suwannakhuha under the Office of Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2

Sawitree Rangjantuek^{1*}

¹Faculty of Education, Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author: SawitreeRangjantuek@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the Effectiveness of Education Expansion School of Suwannakhuha under the Office of Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area 2. And 2) to compare the effectiveness administration of Education Expansion School of Suwannakhuha under the Office of Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area 2. According to position, education level, working Experience. The research sample consisted of 176 school administrators and teachers under education Expansion School of Suwannakhuha under the Office of Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area 2. The statistics use in the research It is a scale questionnaire, estimated at 5 levels. The Statistics used is frequency, percentage, means, standard deviation. The results of the study showed that 1) overall and individual aspect, the effectiveness administration of school administrators in the opinion of school administrators and teachers under education Expansion School of Suwannakhuha under the Office of Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area 2 was at a high level and 2) the effectiveness of Education Expansion School of Suwannakhuha under the Office of Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area 2 in the opinion of school administrators and teachers showed that the school administrators and teachers who differed in position, education level, working Experience in overall had no statistically significant differences.

Keywords: Effectiveness, Education Administration, School Expands Educational Opportunities

ประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

สาวิตรี รุ่งจันทิก^{1*}

¹คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author: Sawitreeerangjantuek@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอสวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 176 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มี ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การบริหาร, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

© 2021 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวให้รู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ รวมไปถึงการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สังคมยุคปัจจุบันต้องการให้เกิดขึ้น เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีคุณภาพทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม และมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ส่วนที่ 8 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาตามมาตราที่ 49 วรรคแรกความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และกำหนดนโยบายแห่งรัฐในมาตรา 80 (3) กล่าวว่า รัฐต้อง “พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม” แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้กำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ความเท่าเทียมทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพ และตบโจทย์บริบทเปลี่ยนแปลงในระยะ 15 ปีข้างหน้า โดยมีวิสัยทัศน์ว่าคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบริหารจัดการด้านการศึกษาเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียน การบริหารและจัดการเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหารในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบแม้งานสอนจะเป็นงานหลักแต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายทันการณ์ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554) ซึ่งผู้บริหารยุคใหม่จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นปัจจัยที่ทุกๆ องค์การจะบริหารให้เกิดประสิทธิผลได้ขึ้นอยู่กับการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่เหมาะสมในบริบทปัจจุบัน ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผลด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และด้านความสามารถแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Mott, 1972) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับผู้สอน และผู้เรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้วจำเป็นต้องเป็นผู้นำที่ดีเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลสูงที่สุด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2554) ผู้บริหารยุคใหม่ ในยุคสังคมดิจิทัล จะต้องมีความเป็นผู้นำที่ดี เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลมเป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยการความสะอาดที่เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทั้งนักวิชาการ และนักปฏิบัติในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีความเชื่อตรงกันกับผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาท สำคัญมากที่สุดในโรงเรียน นักวิชาการหลายท่านกล่าวว่า ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อทุกๆ เรื่องทุกๆ ด้านในโรงเรียน (ลัดดาวรรณ นัตนาเทพ, 2557)

ประสิทธิผลของโรงเรียน เกิดจากการที่โรงเรียนมีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวของผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรในด้านการศึกษาระบบของโรงเรียนจะมั่นคงก็ต่อเมื่อสร้างผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วัตถุประสงค์ของโรงเรียนคือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวกความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (พิมพ์พรณ สุริโย, 2552) การศึกษาจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดวัดได้จากประสิทธิผลของสถานศึกษานั้น ซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำเร็จบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาถึงข้อมูลความสำเร็จของสถานศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ตามกรอบแนวคิดของ Mott (1972) ได้ให้ความหมายว่าประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึงการที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถจนใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 เป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของพื้นที่ในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนากลาง อำเภอนาวัง อำเภอสุวรรณคูหา ซึ่งมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในการกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ในอำเภอสุวรรณคูหา จำนวน 17 โรงเรียน ปัจจุบันทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ได้ดำเนินการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้มี การกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการยกระดับให้มีมาตรฐานการทดสอบ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอสุวรรณคูหา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 จึงต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ดีขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เป็นตัวแปรสำคัญของประสิทธิผลของโรงเรียน การศึกษาจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดวัดได้จากประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น ซึ่งประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินว่าการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารโรงเรียนตามขอบข่ายการบริหารงานทุกด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม เพื่อให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพมากที่สุด จากปัจจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารวางแผนและพัฒนาผู้บริหารเป็นผู้บริหารโรงเรียนมืออาชีพได้มาตรฐานและมีประสิทธิผลสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 323 คน ซึ่งจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 21 คน 2) ครูผู้สอน จำนวน 155 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน Krejcie & Morgan (1970) จำนวน 176 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการจำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2545) มี 5 ระดับ โดยกำหนดน้ำหนักดังนี้

5	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยสุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

การสร้างแบบสอบถามในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นจากเอกสาร ตำรา และตัดแปลงมาจากงานวิจัยต่างๆ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา ระเบียบ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดประเด็นขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาและความถูกต้องของการใช้สำนวนภาษาคำถาม และข้อเสนอแนะพร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผล ประเมินผลการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ด้านวิจัย จำนวน 1 คน และด้านภาษาไทย จำนวน 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามโดยให้คะแนนดังนี้

ถ้าเห็นว่า	สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ถ้าเห็นว่า	ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ถ้าเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการ ตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้วิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (กลยา วานิชย์ บัญชา, 2557) โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.86

6. นำแบบสอบถามที่ได้หาค่าความเที่ยงตรงและหาค่าความเชื่อมั่นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของครู ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จนครบจำนวนที่กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ในการอนุญาตให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ทางการศึกษาในโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 176 ชุด จำนวน 17 โรงเรียน

3. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ หาค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหา

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายผล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยพิจารณาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นตัวชี้วัด โดยมีเกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

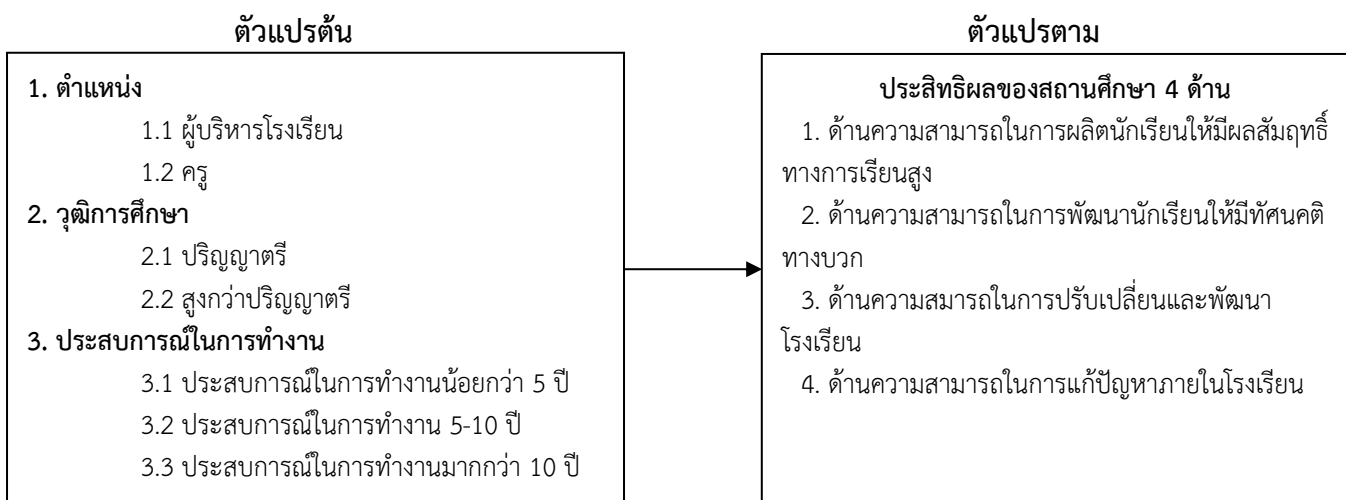
- คะแนน 4.51 -5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- คะแนน 3.51 -4.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติมาก
- คะแนน 2.51 -3.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
- คะแนน 1.51 -2.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อย
- คะแนน 1.00 -1.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า (t-test) สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม และการทดสอบค่าแอลฟา (F-test) ชนิดความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านใดมีความแตกต่างกันจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จากแบบสอบถามปลายเปิดมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ประสิทธิภาพของสถานศึกษา 4 มิติ ของ Mott (1972) แนวคิด และทฤษฎีดังกล่าว อธิบายถึงประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กำหนดเป็น 4 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนโดยศึกษาและเปรียบเทียบตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานดังกล่าวกรอบแนวคิดตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	ผลการวิเคราะห์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.86	.29	มาก
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.88	.35	มาก
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	3.89	.32	มาก
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	3.99	.35	มาก
รวม	3.91	.19	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 3.89$) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 3.86$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	สถานภาพตำแหน่ง					
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t P	
	(n=21)		(n=155)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.83	0.23	3.86	0.29	-0.339	.360
2. การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.88	0.32	3.87	0.34	.049	.420
3. การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	3.81	0.23	3.90	0.32	1.224	.072
4. การแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	3.96	0.29	4.00	0.35	.401	.168
รวม	3.87	0.16	3.91	0.19	.799	.436

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ครูผู้สอน ($\bar{X} = 3.91$) สูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.87$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	วุฒิการศึกษา					
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t P	
	(n=135)		(n=41)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.84	0.28	3.90	0.28	-1.13	.859
2. การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.88	0.35	3.86	0.29	.221	.963
3. การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	3.91	0.32	3.83	0.29	1.294	.248
4. การแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	4.00	0.36	3.96	0.31	.662	.062
รวม	3.91	0.19	3.89	0.17	.518	.128

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.91$) สูงกว่า วุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.89$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน					
	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี	
	(n=47)		(n=73)		(n=56)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.75	0.29	3.90	0.30	3.89	0.25
2. ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.90	0.34	3.90	0.35	3.89	0.35
3. ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	3.89	0.36	3.93	0.31	3.85	0.30
4. ด้านการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	3.96	0.41	4.01	0.33	4.01	0.33
รวม	3.88	0.20	3.91	0.19	3.91	0.16

จากตารางที่ 4 ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$) และประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ($\bar{X} = 3.91$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.88$)

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	SS	df	MS	F	P
1. ความสามารถในการผลิตนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง					
ระหว่างกลุ่ม	.705	2	.352	4.490**	.013
ภายในกลุ่ม	13.580	173	.078		
รวม	14.284	175			
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก					
ระหว่างกลุ่ม	.177	2	.089	.742	.478
ภายในกลุ่ม	20.670	173	.119		
รวม	20.847	175			
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	.171	2	.085	.832	.437
ภายในกลุ่ม	17.780	173	.103		
รวม	17.951	175			
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	.108	2	.092	2.569	.080
ภายในกลุ่ม	21.272	173	.036		
รวม	21.38	175			

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน	ค่าเฉลี่ย	ประสบการณ์ทำงาน		
			น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ความสามารถในการผลิตนักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง			3.88	3.91	3.91
	น้อยกว่า 5 ปี	3.88	-	0.05**	0.05**
	5-10 ปี	3.91	0.05*	-	-
	มากกว่า 10 ปี	3.91	0.05*	-	-

**p=0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยพบว่า ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี และประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยมากกว่า ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 3.91$, $\bar{X} = 3.91$, $\bar{X} = 3.88$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเพื่อสรุปให้ทราบถึงข้อเท็จจริง โดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิง สนับสนุน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่มีการบริหารที่ดี มีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำสามารถบริหารจัดการระบบงานของสถานศึกษาได้เต็มความสามารถ ถ่ายทอดแนวคิด การปฏิบัติที่ดีแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานบุคลากรมีอาชีพในการปฏิบัติงานจะทำให้เกิดงานที่มีคุณภาพ สถานศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องจะทำให้การพัฒนาบริหารงานขององค์กรไม่หยุดนิ่ง การบริหารที่ดีโรงเรียนมีเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีความร่วมมือของทุกคนในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนดำเนินการบริหารสถานศึกษา โดยอาศัยการประสานงานของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีสภาพทางสังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่างๆ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาให้เกิดงานที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายของโรงเรียน พรสวรรค์ สุขพรหมและรุจิราพรรณ คงช่วย (2563) การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียน การบริหารและจัดการเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ดังนั้นผลสำเร็จของการบริหารที่บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของโรงเรียน เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผู้บริหารที่ใช้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารงาน เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษา ดังที่ Mott (1972) วัดประสิทธิผลของสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถใน

การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวเรศ บัวขาว วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ และธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ (2559) ได้ศึกษาวิจัยประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีประสิทธิผลในการบริหารงานสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีประสิทธิผลในการบริหารงานต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิบูลร นิลพิบูลย์ (2563) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามค่ามัธยฐานลดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวลักษณ์ พรหมจันทร์ และจรัส อติวิทยาภรณ์ (2560) ได้ศึกษาวิจัย ประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ครูที่มีเพระระดับการศึกษาประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาด้านความขัดแย้งต่างๆภายในโรงเรียน มีการประชุมปรึกษาหารือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลด้วยความถูกต้องยุติธรรมและมีความยืดหยุ่น มีการร่วมมือกันในการประสานงานเพื่อการบริหารงานที่คล่องตัว มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรวมทั้งการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ผู้อำนวยการสามารถชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหาด้านความขัดแย้งของบุคลากรภายในโรงเรียนและสร้างความร่วมมือภายในองค์กรได้ ทั้งด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียน การแก้ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่เหมาะสมและงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งครูผู้สอนและตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของผู้เรียน และเป็นบุคคลหลักในการพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน ถึงแม้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยตรง ไม่ได้สอนนักเรียนทุกวันเหมือนครู แต่ถ้าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติตนได้อย่างสอดคล้องวิสัยทัศน์ และค่านิยมของโรงเรียนที่มุ่งเน้นเป้าหมายความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนมีความมุ่งมั่นสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ร่วมกับครู สอดคล้องกับวิจัยของ เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ได้ศึกษาวิจัย ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า วุฒิปริญญาตรีและวุฒิที่สูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีการอบรม พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการวางข้อตกลงในการทำงานที่ชัดเจน และมีการสร้างความภาคภูมิใจในการทำงานร่วมกันจึงส่งผลให้ระดับการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน วุฒิปริญญาตรีและวุฒิที่สูงกว่าปริญญาตรี เป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนด้านการศึกษาเช่นเดียวกันทำให้เข้าใจถึงบริบทภายในโรงเรียน เนื่องจากการปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้นความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาเป็นปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติงาน

ประสบผลสำเร็จ บุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกันย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานมากทำนองเดียวกันกับผู้ที่มีประสบการณ์น้อย แต่ถ้าสร้างมนุษยสัมพันธ์เข้าไว้ก็จะทำให้การทำงานไปสู่เป้าหมายได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญมี แก้วหา ประการ (2540) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดตรัง ตามทัศนะของครูอาจารย์ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี และประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากว่าสถานศึกษามีการสร้างทัศนคติในการทำงานร่วมกันบุคลากรมีความสามารถและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานทำให้บุคลากรเห็นความสำคัญของตนเองในการมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางร่วมกัน ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี และประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นด้านประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสูงกว่าประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการทำงานที่มากขึ้น มีผลต่อความคิดเห็นในเรื่องของประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมาลย์ สีทอง (2563) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยการบริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและประเภทโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยการบริหารของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือการดำรงตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือการดำรงตำแหน่งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 นั้น จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งครูผู้สอนและตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า วุฒิปริญญาตรีและวุฒิที่สูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี และประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอสุวรรณคูหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้าน

ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาด้านความขัดแย้งต่างๆภายในโรงเรียน มีการประชุมปรึกษาหารือวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลด้วยความถูกต้องยุติธรรมและมีความยืดหยุ่น มีการร่วมมือกันในการประสานงานเพื่อการบริหารงานที่คล่องตัว มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรวมทั้งการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นด้านที่โรงเรียนต้องมีการรักษามาตรฐานเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนควรนำไปพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนด้านที่มีระดับปฏิบัติที่น้อยที่สุดคือ ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนควรมีการพัฒนาในระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น เนื่องการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวให้รู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ รวมไปถึงการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ยังคงมีความสำคัญในปัจจุบันต้องการให้เกิดขึ้น

1.2 ควรนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การบริหารและจัดการเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ควรสนับสนุนการจัดอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารงานในสถานศึกษาให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูในเขตอื่นๆ ด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนประถม และมัธยม

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

2.4 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน หรือสถานศึกษาอื่นๆ

2.5 การรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลในลักษณะของการสำรวจความคิดเห็น หากในอนาคตต่อไปควรใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลหลายๆ วิธีการ เช่น การสัมภาษณ์การสังเกตพฤติกรรม เพื่อจะช่วยให้ข้อมูลที่ได้รับความสมบูรณ์มากขึ้นและสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- พิมพ์พรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด).
- ภรณ์ กীরติบุตร. (2529). การประเมินประสิทธิผลขององค์การ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภรณ์ อนันต์นาวิ. (2557). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ชลบุรี: มนตรี.

- ลัดดาวรรณ นัตดาเทพ. (2557). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภุชณ์. (2549). หลักการบริหารเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2551). หลักการบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Paul E. Mott. (1972). *The Characteristics of Effective Organization*. New York: Harper and Row.
- Steers. R. M. (1990). *Organizational effective: A Behavioral view*. California: goodyear Publishing Company, Inc.